

HET CADEAU BIJ DE KEYNOTE

100 praktische tips & 20 AI-tools

Alles wat ik op een podium niet kwijt kan in 40 minuten — gedestilleerd uit honderden workshops, keynotes en een paar duizend uur zelf knoeien. Geen theorie. Dingen die je maandagochtend kunt doen.

VOOR

Jij, na het BNR-festival

INHOUD

20 tools · 100 tips

LEESTIJD

Pak een koffie

Lees dit niet als een lijst.

Lees het als een uitnodiging.

Leuk dat je bij m'n sessie was. Dit document is de uitgebreide versie van wat ik op het podium liet zien: de tools die ik écht gebruik en de tips die ik in vrijwel elke workshop herhaal omdat ze werken.

Twee dingen die je moet weten voor je begint. **Eén:** de AI die je vandaag gebruikt, is de allerslechtste die het ooit nog wordt. Wat hieronder staat verschuift elke week — pak het als startpunt, niet als wet. **Twee:** niet de tool kiest jouw werk, jouw taak kiest de tool. Lees met de vraag: "welke van deze dingen ga ik **deze week** één keer proberen?"

Mijn afsluiting bij elke workshop, en ook hier: kies na het lezen **één ding dat je gaat doen, één ding dat je niet meer doet, en één ding dat je nooit meer vergeet**. Drie is genoeg. De rest stapelt vanzelf.

Het antwoord van een AI is altijd een voorspelling — nooit een feit. Die hallucinatie is de motor, geen bug. Leer ermee werken en je hebt er een dronken PhD-student bij met 1000 Red Bulls die 24/7 voor je doorwerkt. Superslim, weet superveel, komt af en toe wat rotzooi uit. Jij bent de regisseur van dat orkest.

— Reinier

Geen top-20-van-internet. Dit is mijn eigen stack — wat erin zit, waarvoor, en wanneer ik het juist *niet* zou pakken. Let op de GDPR-vlaggetjes: zet niets vertrouwelijks in een publieke tool zonder verwerkersovereenkomst.

1 Claude (desktop) Anthropic

M'n #1 daily driver — doet zo'n 80% van m'n werk. Hele website, CRM en voorstellensysteem ermee gebouwd.

| Tip: installeer de **desktop**-app, niet de web-versie — dan kan-ie je computer aansturen, connectors gebruiken en skills draaien.

2 Claude Cowork

Opdracht erin → deliverables eruit. Parallele sub-agents, queue terwijl je doorwerkt. Je nieuwe cockpit.

| Mening: als ik mezelf één vaardigheid mocht aanleren in 2026, was het deze. Experimenteel en US-hosted — let op met gevoelige data.

3 Claude Code

De raket voor échte software: apps, eigen connectors, scrapers. Met `/security-review` en plan-modes.

| Mening: begin hier niet als beginner — veel complexiteit, weinig directe productiviteit. Eerst Cowork, dan Code.

4 Microsoft Copilot (365)

De gesanctioneerde enterprise-tool. Veilig binnen de Microsoft-omgeving, want je klantdata zit daar al.

| Mening: "zo freaking underrated." Stroeve UI, maar verbetert razendsnel. Je moet het bijten.

5 Copilot in Excel

M'n "dit kan je vandaag" voor finance: twee bladen vergelijken, dashboards, top-3 risico's eruit halen.

| Verrassing: juist sterk met óngestructureerde data. Vraag om de redenering, niet alleen de uitkomst.

6 ChatGPT

M'n beeld- en visueeltool — alles wat ik visueel doe (incl. m'n handgetekende stijl) maak ik hier.

| Let op: de gratis versie traint op je input = datalek voor werkdata. Gebruik 'm zakelijk alleen met de juiste afspraken.

7 Wispr Flow WhisperFlow

Push-to-talk dicteren in elke app. Ik kan me geen werkdag zonder praten tegen m'n computer meer voorstellen.

| Beleid: telt als AI-tool onder de EU AI Act — zet 'm op je toollijst, ook al lijkt-ie simpel.

8 Fireflies

M'n digitale brein: notuleert m'n gesprekken en wordt een doorzoekbare connector op twee jaar meetings.

| Tip: trek het volledige transcript, niet de samenvatting — daar zit de echte context. Goede NL-herkenning.

9 Perplexity

Bronnen vinden en tool-problemen oplossen. "ChatGPT meets Google", maar netjes gegrond met verwijzingen.

| Wanneer: als je een claim nodig hebt die je aan iemand durft te laten zien. Beter gegrond dan kale ChatGPT.

10 NotebookLM Google

Chat puur op jouw bronnen (geen internet-ruis). Studio maakt er een podcast of mindmap van.

| Con: output niet editbaar en geen branding. Niet voor strikt vertrouwelijke data.

11 **Gamma** gamma.app

Presentaties bouwen in minuten in plaats van uren. Zoveel makkelijker dan PowerPoint.

| Wanneer niet: geen vertrouwelijke cijfers in een cloud-deck zonder afspraken.

12 **Canva**

M'n patch-tool. **Magic Grab** om tekst uit een bestaande infographic te trekken en te fixen.

| Tip: ideaal om een AI-gegenereerd beeld nét even recht te trekken zonder opnieuw te beginnen.

13 **Suno**

On-demand AI-muziek. Intro-jingle, een grap-track voor je team, achtergrond voor een video.

| Mening: gaat knijterhard — m'n favoriete metafoor voor hoe snel dit gaat.

14 **HeyGen**

AI-video met een avatar. Ik maakte een kloon van mezelf en daarmee 500 e-learning-video's.

| Wanneer: schaalbare uitleg-video's. Wees transparant dat het een avatar is.

15 **Descript + Opus Clip**

Long-form video knippen. Claude levert de cut-timestamps → Descript; Opus Clip maakt automatisch shorts.

| Mening: die auto-clip is geniaal voor wie content hergebruikt.

16 **Mistral** EU

M'n Europese model voor gevoelige data — EU-residency. Zit in m'n pipeline voor verzekeraar-/overheidswerk.

| Wanneer: als data de EU echt niet uit mag. Combineer met pseudonimisering vooraf.

17 **Bland** bland.ai

Telefoon-/voice-agent die echt belt en gesprekken voert. 86 apps geprobeerd; deze werkt bij mij.

| Volgende stap: een Nederlandse stem eroverheen (bv. ElevenLabs).

18 **Todoist**

M'n to-do-app én connector. Dagstart-prompt leest m'n taken, filet binnenkomende dingen automatisch.

| Tip: koppel 'm aan je AI en laat 'm 's ochtends je dag voorbereiden. Asana/Trello werkt net zo.

19 **n8n & automatisering**

Workflows aan elkaar knopen. Voor het deterministische werk waar je géén taalmodel voor nodig hebt.

| Regel: kan een gewone regel het oplossen? Doe dat. AI inzetten waar automatisering volstaat, kost alleen tokens.

20 **Jabra Speak 255** + DJI-mic — hardware

Een goede microfoon = betere transcripts = beter AI-werk. ~€100, raad ik iedereen aan.

| Waarom hardware in deze lijst: de kwaliteit van wat je AI hoort, bepaalt de kwaliteit van wat-ie teruggeeft.

Eervolle vermeldingen: Claude Research (super-senior PhD die 1000+ bronnen leest), Copilot Notebooks & Researcher, Copilot Studio, Python (de motor onder de motorkap), Supabase / Vercel / Next.js (de bouwdoos), OpenRouter, GitHub, Whoop Coach. En: de Nationale AI-Cursus voor je verplichte AI-geletterdheid.

- 1 **Denk PROP.** Persona · Rol · Outputstijl · Prompt. Gaat er iets fout, dan klopt meestal de rol of het doel niet — niet je formulering.
- 2 **Begin elke prompt mentaal met "lever op..."**. Denk in eindproducten en deliverables, niet in "hoi Claude, heb je misschien...".
- 3 **Outputstijl is je grootste hefboom.** Eén zin of drie pagina's? Een tabel met deze kolommen? "Leg het uit voor de bakker om de hoek." Hyper-specifiek = minder vaagheid én minder hallucinatie.
- 4 **Geef een bekende bril mee.** "Pak de bril van Stephen Covey." Een rol die het model kent, stuurt de toon en diepgang in één klap.
- 5 **Context is dé fix voor slechte output.** Nieuwe chat, dicteerknop aan, en praat vijf minuten alsof je het probleem aan een goede vriend uitlegt. Onbewust geef je enorm veel context.
- 6 **Stuur je oplossing niet mee als aanname.** Beschrijf het probleem, niet jouw vermoeden van het antwoord — anders kleurt het model binnen jouw lijntjes.
- 7 **Laat AI de prompt schrijven.** "We moeten geen AI-prompts maken, we moeten AI-AI-prompts laten maken." Vraag eerst om de beste prompt, gebruik die dan.
- 8 **Zet je custom instructions één keer goed.** Net als het chiptunen van je auto: één keer instellen, daarna profiteer je elke prompt.
- 9 **Noem je connectors en skills in de prompt.** "Gebruik m'n Gmail-connector" → sneller antwoord, minder omwegen, minder tokens.
- 10 **Bouw een verificatie-loop in.** "Doe nu alsof je de baas van jezelf bent en controleer je eigen werk." En blijf duwen: "Weet je het zeker?"
- 11 **Twee prompts die echt werken:** "Ik ben dom, ik snap het niet" (forceert simpele uitleg) en "Doe beter je best, ik weet dat je het kan."
- 12 **Schelden mag.** Soms is het zelfs effectief. Een AI raakt niet beledigd — wees gerust direct.
- 13 **Start een nieuwe chat per taak.** Hoe meer je de contextwindow vervuult, hoe dommer-ie wordt. Schoon = scherp.
- 14 **Gebruik Shift-Enter.** Zo vuur je niet halverwege je gedachte af en kun je rustig je hele prompt opbouwen.
- 15 **Vraag om een codeblok** als je lange instructies wil bewaren of doorsturen — blijft netjes en compleet.
- 16 **Oogst je beste antwoord.** Werkte iets goed? Maak er een herbruikbare prompt van en zet 'm in je prompt-bibliotheek.
- 17 **Kill de em-dashes.** Die lange streepjes (—) zijn een AI-tell en gebruiken we niet in het Nederlands. Vraag erom ze weg te laten.
- 18 **Pak het juiste model voor de taak.** Sonnet = junior voor simpel werk, Opus = senior voor de zware klussen. Niet alles hoeft het zwaarste model.
- 19 **Zet je effort op "adaptive".** Max-modus blaast door je tokens heen zonder dat je het altijd merkt aan de kwaliteit.
- 20 **Praat tegen je computer.** Dicteren is 3× sneller dan typen en je geeft automatisch meer context. Push-to-talk in elke app.
- 21 **Itereer 10 tot 20 keer.** De eerste output is een startpunt, geen eindpunt. De magie zit in het bijsturen.
- 22 **Geef voorbeelden van goed én fout.** "Zó wil ik het, zó juist niet." Eén goed voorbeeld verslaat tien regels uitleg.

- 23 **Verschuif je frame:** antwoordmachine → opdrachtmachine → agents die agents aansturen. Van kruipen (chatten) naar lopen (Cowork) naar rennen (Code).
- 24 **Jij wordt de reviewer.** Het beoordelen van kwaliteit wordt veel meer je taak dan het uitvoeren ervan. Train die spier.
- 25 **Een agent = handelingsvrijheid + beslissingsbevoegdheid.** Leer 'm eerst beslissen, daarna pas zelfstandig handelen.
- 26 **Je hoeft meestal geen agent te bouwen.** Geef connectors toegang, maak een paar skills, geef een opdracht. Dat is het trucje.
- 27 **Een skill is een vaardigheid van je digitale collega.** Zoals Neo in de Matrix: download → kung-fu op niveau 1000.
- 28 **Maak skills klein en specifiek.** Eén do-everything-skill breekt. Veel kleine, scherpe skills werken samen als een council of experts.
- 29 **Maak van elke gelukte taak een skill.** Niet voor niets gedaan — het is een digitale kopie van wat jij weet, klaar voor de volgende keer.
- 30 **Update de instructie, niet de chat.** Vraag: "welke instructie moet ik je geven zodat je dit de volgende keer wél goed doet?"
- 31 **Bij het bewerken van een skill: append, nooit volledig laten herschrijven.** Anders dropt-ie stilletjes dingen die je nodig had.
- 32 **Onboard je AI als een nieuwe collega.** Ga ernaast zitten, neem jezelf op terwijl je hardop de taak én het waarom uitlegt.
- 33 **Zet sub-agents in.** Eén manager-agent + workers die parallel draaien. Zeg expliciet: "gebruik veel sub-agents." Kost meer tokens, verdrievoudigt je output.
- 34 **Run parallel en loop weg.** De grens is jouw capaciteit, niet die van de AI. Zet het in gang, doe iets anders, kom terug.
- 35 **Plan in lagen:** database → backend → frontend → koppelingen. Door elkaar = spaghetti die je later niet meer ontwart.
- 36 **De universele debug-move:** alles wat misgaat → copy-paste de error of een screenshot → geef het aan je AI. Zo los ik vrijwel elk IT-probleem op.
- 37 **Console-trick:** zegt-ie dat-ie een website niet kan zien? Vraag: "heb je de console gebruikt?" Vaak kan-ie dan ineens wél mee.
- 38 **Plan terugkerende prompts in.** Weekbriefing, meeting-prep, "welke mails vergat ik vrijdag?". Vaste triggers die vanzelf draaien.
- 39 **Heb je 5–6 vaste ingeplande prompts?** Dan ben je klaar voor de volgende stap richting echte agents en code.
- 40 **De taak kiest de tool — nooit andersom.** Begin bij wat je gedaan wil hebben, niet bij de tool die je toevallig leuk vindt.
- 41 **Gebruik géén AI waar een regel volstaat.** Deterministisch werk hoort bij automatisering. AI erop loslaten kost alleen maar tokens.
- 42 **Bouw één agent per processtap,** combineer ze later. Alles in één keer = te veel manieren om het fout te doen.
- 43 **Laat AI eerst zoeken naar een bestaande oplossing.** Voor je een eigen koppeling bouwt: "bestaat hier al een standaard-connector voor?"
- 44 **Herken het stipje.** Goud/oranje = je AI heeft een vraag en wacht op jou. Dat is je cue om in te springen, niet om te micromanagen.

- 45 **Het antwoord is altijd een voorspelling, nooit een feit.** Onthoud dit en je leest elke output met de juiste blik.
- 46 **Hallucinatie is de motor, geen bug.** Het gevaarlijkst is niet de onzin die je ziet, maar de onzin die kloppend klinkt en tóch fout is.
- 47 **Grond 'm met beide benen op de grond.** AI wil graag zweven; geef 'm echte stukken, bronnen en data om op te staan.
- 48 **AI kent zijn eigen architectuur niet.** Vraag een model niet hoe het zelf werkt of welke versie het is — daar liegt-ie vrolijk over.
- 49 **Pre-training voorspelt, grounding levert feiten.** Voor iets dat moet kloppen: altijd gronden in echte documenten.
- 50 **Het model is de motor, niet de auto.** Geheugen, connectors, skills en context vormen de rest van de auto. Pas dan rijdt-ie ergens heen.
- 51 **Zie het als een dronken PhD-student met 1000 Red Bulls.** Superslim, eindeloos uithoudingsvermogen, af en toe complete onzin. Behandel het ernaar.
- 52 **Je krijgt een heel orkest.** Eén model, oneindig veel rollen. Jouw werk is regisseren, niet zelf elk instrument bespelen.
- 53 **Meer context aan de voorkant = minder correctie aan de achterkant.** Tijd die je vooraf in context stopt, verdien je dubbel terug.
- 54 **De AI van vandaag is de slechtste die-ie ooit nog wordt.** Wat nu net niet lukt, lukt over een maand wél. Blijf herproberen.

Vuistregel: "**Als het een maand geleden is dat ik iets probeerde, mag ik niet meer zeggen dat ik het heb geprobeerd.**" Deze technologie is exponentieel — herhaal wat vorige maand niet werkte.

- 55 **Onthoud de 4 T's + 1:** Tools, Tijd, Training, Toestemming — en Communicatie eroverheen. Alleen aan tools sleutelen verandert niks.
- 56 **Tools:** geef mensen één betaalde tool, volledig unlocked. "Ja, tenzij" in plaats van "nee, tenzij".
- 57 **Tijd:** blok het expliciet. Twee uur per week, ook als het onproductief voelt. Impliciete tijd is de #1 verborgen blocker.
- 58 **Training:** zwaar onderschat en op dit moment het grootste probleem in AI. Mensen een tool geven zonder uitleg is geld weggooien.
- 59 **Toestemming/beleid:** hou het kort. Een lang beleid stimuleert juist niet. Je wilt mogelijk maken, niet onmogelijk.
- 60 **Output = Mensen × Tijd × Tools × Proces × Context.** Het is een vermenigvuldiging: één factor op nul en de rest valt stil.
- 61 **Maak een beslissing en communiceer die.** Het grootste org-probleem: "we omarmen AI" roepen en het dan op één champion of IT dumpen.
- 62 **Laat mensen rapporteren wat ze deden in hun AI-tijd.** Anders wordt het de eerste sluitpost zodra het druk wordt.
- 63 **Stel je in op 2× zo lang de eerste keer.** Precies daar haken mensen af. Volhouden — daarna kost het nog maar 20%.
- 64 **Geen project, maar een vaste capability.** Herscan kansen elk kwartaal; de techniek schuift sneller dan je projectplan.
- 65 **Ga voor de 10%, niet de 80%.** Kleine automatiseringen stapelen op. Vaak levert die laatste 2% al bijna alles op.
- 66 **1% per dag.** Niet één grote transformatie, maar dagelijks een klein stukje beter. Dat is wat blijft plakken.
- 67 **Beloon gewenst gedrag.** Een van de echte keys van adoptie. Belangrijk genoeg om er expliciet tijd en aandacht aan te geven.
- 68 **Benoem je koplopers.** Maak de karretrekkers zichtbaar en geef collega's een plek waar ze hun frictie kwijt kunnen.
- 69 **De 3 i's:** Inzicht → Intentie → Integratie. Het strandt bijna altijd bij die laatste. Plan de integratie, hoop er niet op.
- 70 **Citizen development:** laat elke medewerker eigen functionaliteit bouwen. De som daarvan verslaat elk top-down programma.
- 71 **Fixed vs growth mindset.** Adoptie is voor 80% psychologie en 20% techniek. Begin bij de mens, niet bij de tool.
- 72 **"Ondertitel" een bezwaar.** Benoem het gevoel eronder ("je bent bang dat dit je werk verandert, toch?") voordat je een oplossing aandraagt.
- 73 **Forceer nooit.** Dwang levert "fuck you, wie ben jij" op. Nodig uit, laat zien, maak het aantrekkelijk.
- 74 **Je kan niet leren sprinten als je niet durft te vallen.** Maak fouten maken veilig — dat is de hele basis van experimenteren.
- 75 **Experimenteren is geen luxe meer.** Tot 2025 was het gevaarlijk, vanaf 2026 is het een voorwaarde om bij te blijven.
- 76 **Sluit af met drie dingen:** één dat je gaat doen, één dat je stopt, één dat je nooit meer vergeet. Werkt voor jou en voor je team.

- 77 **Geen klantdata in publieke tools.** Gratis ChatGPT of een niet-gecontracteerde tool = je lekt buiten je organisatie. Geen verwerkersovereenkomst, geen vertrouwelijke data.
- 78 **Binnen de Microsoft-omgeving ben je veiliger.** Je klantdata zit daar al; Copilot blijft binnen die muren.
- 79 **Shadow-AI bestaat, of je het nu toestaat of niet.** "Het mag niet" zeggen duwt mensen juist naar gratis tools die op hun data trainen.
- 80 **Een goedgekeurde toolijst haalt risico weg.** Geef een veilig alternatief en het stiekeme gebruik verdampt.
- 81 **AI-geletterdheid is verplicht.** Onder de EU AI Act wordt er gehandhaafd. Pragmatisch: een namenlijst + een cursus van ~2 uur.
- 82 **Inventariseer elke AI-tool.** Ook iets simpels als een dicteertool telt mee. Wat je niet op je lijst hebt, kun je niet beheersen.
- 83 **Gevoelige data? Pseudonimiseer deterministisch met Python** (100% betrouwbaar, geen AI), analyseer dan met een EU-model. Plus DPIA en ISO.
- 84 **Je kunt een kans nooit nul maken — alleen klein.** Mik op verantwoorde risicoreductie, niet op een illusie van absolute veiligheid.
- 85 **Onderhandel je voorwaarden.** Zelfs een MKB van 10–20 man kan z'n verwerkersovereenkomst heronderhandelen. Vraag om EU-residency.
- 86 **Permissies zijn sleutels.** Read-only is iets heel anders dan schrijven of verwijderen. "Verwijderen mag jij nooit" is een prima harde grens.
- 87 **Test nieuwe agents eerst op een virtual machine** of een demo-omgeving. Nooit los op je productie-systeem.
- 88 **Automatiseer nooit op je echte inbox.** Bouw een demo-inbox. Eén fout in een agent op productie en je hebt een groot probleem.
- 89 **Drie lagen security:** rolfiltering in de frontend, route-restricties in de backend, en row-level security in de database. Vertrouw nooit op één laag.
- 90 **Een self-pentest is echt, maar beperkt.** AI scant je repo en console, maar kan geen architectuur misbruiken. Voor het echte werk: een echte pentester.

-
- 91 **Jij tekent.** Er staat jouw naam onder. Zorg dat jij altijd degene bent die als laatste checkt — niet de AI.
 - 92 **Check de bron.** Een mooi antwoord zonder verifieerbare bron is een gok. Gronden en narekenen, altijd.
 - 93 **Wees transparant.** En als je liever niet open zegt dat AI iets maakte — zou je het dan eigenlijk wel zo moeten gebruiken?
 - 94 **Offload werk, niet je oordeel.** Geef het repetitieve weg, hou het denken zelf. Dat is het verschil tussen sneller en luier.
 - 95 **Hou bewust taken die je leuk vindt.** Niet alles wat geautomatiseerd kan worden, móét. Plezier in je werk is geen inefficiëntie.
 - 96 **Vertrouwen besteed je als laatste uit.** Ons werk bestaat bij gratie van vertrouwen. Dat komt te voet en gaat te paard.
 - 97 **Alles met echte menselijke waarde: zelf doen.** Een lastig gesprek, een condoleance, een moeilijke keuze — dat zou ik voor geen goud aan AI overlaten.
 - 98 **Plug bewust uit.** Telefoonvrij wandelen, even niks. Je beste prompts bedenken je niet achter het scherm.
 - 99 **Word de tijdreiziger, niet de achterblijver.** Wat jij vandaag normaal vindt, lijkt over een jaar tien jaar vooruit. Blijf bewegen.
 - 100 **What a time to be alive.** Wat ik een jaar geleden in een maand deed, doe ik nu op een dag. Geniet ervan — en deel wat je leert.

TOT ZOVER

Eén ding doen. Eén ding laten. Eén ding nooit vergeten.

Dat was 'm. Geen 100 dingen tegelijk — kies er drie. De rest komt vanzelf zodra je begint.
En blijf herproberen wat vorige maand niet lukte; deze technologie wacht niet.

CADEAU

AI-beleid template

Standaardbeleid dat je aanpast aan jouw situatie

CADEAU

AI-adoptie readiness scan

Meet hoe ver je organisatie écht is

CADEAU

Custom instructions cheat sheet

Zet je AI-tool één keer goed

MEER

Alles op de blog

Nieuwe tips, tools en templates

Een workshop bij jou op kantoor?

Geef bij je aanvraag aan dat je bij de BNR-workshop was en je krijgt **€1.000,- korting**. Mail of plan direct via de site.